

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 588/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť P. H., zastúpeného advokátom Mgr. Dávidom Štefankom, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, čl. 49 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 8 a čl. 17 Európskeho dohovoru o odovzdávaní trestného stíhania „*rozhodnutiami a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní so sp. zn. 2 To 439/2010*“ a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. H. o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2014 doručená sťažnosť P. H. (ďalej aj „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1, čl. 49 a čl. 50 ods. 3 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru a čl. 8 a 17 Európskeho dohovoru o odovzdávaní trestného stíhania (ďalej len „európsky dohovor“) *postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 2 To 439/2010 a v ňom vydanými, bližšie však nešpecifikovanými rozhodnutiami.*

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 22 T 94/2007 z 5. októbra 2010 uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu podľa § 20 a § 186 ods. 1 a 2 písm. b) a c) Trestného zákona, obzvlášť závažného zločinu zavlčenia do cudziny podľa § 20 a § 187 ods. 1 a 2 písm. b) a d) Trestného zákona, zločinu neoprávneného vyrobenia a používania elektronického platobného prostriedku a inej platobnej karty podľa § 20 a § 219 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 20 a § 156 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov nepodmienečne, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia. Uznesením sp. zn. 2 To 439/10 z 19. januára 2012 podľa § 319 Trestného poriadku krajský súd odvolanie sťažovateľa zamietol a Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 1 Tdo 72/2013 z 26. marca 2014 dovolanie sťažovateľa odmietol.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 49 ústavy sťažovateľ spochybňuje právne závery krajského súdu o tom, že trestné činy, za ktorých spáchanie bol súdený, boli spáchané na chránenej osobe a závažnejším spôsobom konania, čo malo byť v jeho prípade dôvodom použitia kvalifikovaných skutkových podstát trestných činov, pri ktorých je v Trestnom zákone ustanovená vyššia trestná sadzba, v rozmedzí ktorej môže byť páchatelovi uložený trest odňatia slobody. Ďalej namieta naplnenie objektívnej stránky trestného činu zavlčenia do cudziny podľa § 187 Trestného zákona spochybňovaním skutkových zistení krajského súdu a ich dopadu na právnu kvalifikáciu súdeného skutku, ako aj záver všeobecných súdov o neexistencii poľahčujúcich a priťažujúcich okolností.

S poukazom na postúpenie trestnej veci orgánmi Českej republiky sťažovateľ namieta porušenie princípu, podľa ktorého nemôžu byť tresty uložené v dožiadanom štáte prísnejšie ako tresty, ktoré by bolo možné uložiť v dožadujúcom štáte.

Porušenie čl. 50 ods. 3 ústavy zaručujúceho základné právo na obhajobu vidí sťažovateľ v skutočnosti, že konajúce súdy dôkazy ním navrhnuté nevykonali a v odôvodnení svojich rozhodnutí sa vôbec k uvádzaným argumentom nevyjadrili. Následne obšírne spochybňuje jednotlivé dôkazy vykonané všeobecnými súdmi, dôveryhodnosť osoby poškodeného a jeho svedeckej výpovede, ako aj nevysporiadanie sa všeobecných súdov s rozpormi medzi jednotlivými výpoveďami poškodeného a ostatných svedkov. Nedostatočné odôvodnenie meritórnych rozhodnutí krajského súdu a okresného súdu potom dáva do priamej súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tieto rozhodnutia podľa jeho názoru vôbec neodôvodňujú, prečo nebolo prihliadané na v jeho prospech uvádzané argumenty, pričom namieta, že krajský súd len opakuje argumentáciu uvedenú v rozsudku okresného súdu. Rozhodnutie krajského súdu potom sťažovateľ vyhlasuje za tendenčné a svojimi účinkami za nezlučiteľné s obsahom základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Postup a rozhodnutie krajského súdu sťažovateľ vníma ako diskrimináciu, svojvôľu a nespravodlivosť a argumentuje, že v jeho prípade rozhodovala na okresnom súde vylúčená sudkyňa, keďže ona sama podala podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku návrh na svoje vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania. Sťažovateľ namieta, že pokiaľ sama sudkyňa usúdila, že jej vzťah k účastníkovi konania dosiahol takú intenzitu, že požiadala o vylúčenie z trestného konania, mala byť z trestného konania vylúčená. Nadväzne na to právno-teoreticky rozoberá podmienky nestrannosti sudcu, a poukazuje pritom na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva.

Napokon sa sťažovateľ zaoberá porušením svojich práv zakotvených v čl. 8 a čl. 17 európskeho dohovoru, namietajúc znemožnenie jeho vyjadrenia sa k odovzdaniu trestného stíhania do Slovenskej republiky a porušenie zásady obojstrannej trestnosti. Nadväzne na to sťažovateľ tvrdí porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy

v prípade trestného činu zavlečenia do cudziny podľa § 187 Trestného zákona, vychádzajúc z názoru, že na prerokovanie tohto trestného činu mal byť príslušný súd v Českej republike.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal takéto rozhodnutie:

„Základné právo P. H.. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., právo na účinný prostriedok nápravy v zmysle čl. 13 Dohovoru, právo podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, právo podľa čl. 8 a čl. 17 Európskeho dohovoru o odovzdávaní trestného konania, podľa čl. 49 Ústavy SR, podľa čl. 17 Ústavy SR a čl. 8 ods. 1, 2 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, rozhodnutiami a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní so sp. zn. 2 To 439/10 porušené bolo.

Ústavný súd zrušuje uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2 To 439/10 zo dňa 19.01.2012 a zároveň vec mu vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi P. H. náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 € ... ktorá je splatná do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu...“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd preskúmaním sťažnosti a jej príloh zistil, že predmetnú sťažnosť podával v mene sťažovateľa advokát JUDr. Dávid Štefanka. Z pripojeného splnomocnenia však vyplýva, že označený advokát nebol splnomocnený odsúdeným P. H., ale jeho matkou E. H.

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že fyzická osoba môže uplatňovať ochranu na ústavnom súde jedine v záujme ochrany svojich základných práv (II. ÚS 4/96, II. ÚS 148/03) s výnimkou, keď ide o prípady, keď fyzická osoba má zákonného zástupcu.

Vo svojom ďalšom rozhodnutí ústavný súd vyslovil: „Na návrh fyzických alebo právnických osôb je ústavný súd oprávnený konať buď o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy alebo o podnetoch podľa čl. 130 ods. 3 ústavy, ak nimi namietali porušenie

svojich základných práv alebo slobôd. Žiadny iný spôsob začatia konania o ústavnej sťažnosti alebo podnete „sprostredkovaný“ iným subjektom odlišným od samotnej fyzickej alebo právnickej osoby namietajúcej porušenie svojich základných práv alebo slobôd ani ústava a ani zákon o ústavnom súde nepozná, a preto ani neupravuje. Ak preto podnet ústavnému súdu podal subjekt odlišný od toho, kto ním namietal porušenie svojho základného práva alebo slobody, je potrebné ho odmietnuť, pretože ho podala zjavne neoprávnená osoba.“ (I. ÚS 43/98).

Aj keď Trestný poriadok v niektorých svojich ustanoveniach (§ 186 ods. 2 a § 308 ods. 2 Trestného poriadku) priznáva určitým osobám právo podať v prospech obvineného určitý opravný prostriedok proti rozhodnutiam vydaným v trestnom konaní, neznamená to, že tieto osoby sú rovnako tak oprávnené podať aj sťažnosť pre porušenie základného práva alebo slobody vyplývajúcich z ústavy alebo z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom. Kto je osobou oprávnenou podať sťažnosť podľa čl. 127 ústavy, totiž explicitne definuje čl. 130 ods. 1 písm. i) ústavy a za osobu oprávnenú podať sťažnosť nemožno akceptovať matku obvineného.

Z rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 2 To 439/2010 z 26. marca 2014 vyplýva, že odsúdený P. H., syn splnomocniteľky, nevystupoval v trestnom konaní ako osoba mladistvá, prípadne osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony by bola obmedzená z iných dôvodov. Nevznikol preto ani dôvod, aby jeho matka mohla zaňho podať návrh na začatie konania pred ústavným súdom pre porušenie jeho práv alebo v jeho mene, resp. nahradiť jeho prejav vôle na zastúpenie advokátom v konaní pred ústavným súdom.

Sťažnosť bola podaná advokátom, avšak splnomocnenie nepodpísal sťažovateľ, ale jeho matka.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že aj keby bola sťažnosť podaná sťažovateľom, resp. v jeho mene advokátom na základe riadneho splnomocnenia, bolo by ju možné odmietnuť aj pre nedostatok zákonom predpísaných náležitostí. Uplatnenie

právomocí ústavného súdu je totiž viazané na splnenie viacerých formálnych aj obsahových náležitostí sťažnosti. Popri chýbajúcom splnomocnení je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania, pričom viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti. Petit musí byť vymedzený presne, určito a zrozumiteľne (v súlade s čl. 127 ústavy a § 56 zákona o ústavnom súde), teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci (III. ÚS 78/02, III. ÚS 17/03, IV. ÚS 138/08).

Ústavný súd zistil, že v petite sťažnosti nie je jasne vymedzené, ktorými rozhodnutiami krajského súdu malo k porušeniu jeho základných práv a slobôd dôjsť, a nedostatkami trpí aj samotné označenie práv alebo slobôd, ktoré mali byť bližšie nešpecifikovanými rozhodnutiami krajského súdu porušené. Navrhovateľ totiž v petite síce uviedol číselné označenie článkov ústavy, listiny, dohovoru a európskeho dohovoru, ktoré mali byť krajským súdom porušené, neuviedol však slovné pomenovanie, ktoré z práv zaručených uvedenými ustanoveniami mali byť porušené. Uvedené je nevyhnutné pre vymedzenie hraníc, v ktorých navrhovateľ žiada realizovať ústavný prieskum dodržiavania základných práv a slobôd v konaní realizovaného súdmi. Z nadväzného ustanovenia § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že v prípade zisteného porušenia základného práva alebo slobody musí ústavný súd v náleze aj vysloviť, ktoré základné právo a sloboda bolo porušené, a preto petit návrhu, ktorý nezohľadňuje náležitosti vyplývajúce z uvedeného ustanovenia zákona o ústavnom súde, nemôže byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu.

Ústavný súd pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľa nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05). Ústavný súd preto aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa považoval nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí za ďalší dôvod na odmietnutie sťažnosti.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol, v dôsledku čoho rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2014